

ҚОНУНИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар бораи сарватҳои зеризаминӣ

(Ахбори Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1994, № 15-16, мод. 235; Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1995, № 22, мод. 259; соли 2008, №1, қ- 2, мод.16, №12, қ-2, мод.1005; соли 2010, №12, қ-1, мод.822; ҚҶТ аз 28.12.13с.№1048)

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқии омӯзиш, ҳифз ва истифодабарии сарватҳои зеризаминиро муқаррар намуда, муносибатҳоро дар ин соҳа танзим менамояд. (ҚҶТ аз 5.01.08 №351)

ҲАСЛИ 1

ҚОИДАҲОИ УМУМӢ

Моддаи 1. Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи сарватҳои зеризаминӣ

Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи сарватҳои зеризаминӣ ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, иборат мебошад. (ҚҶТ аз 5.01.08с, №351).

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо барои танзими муносибатҳои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ дар доираи ваколатҳои муайянкардаи Қонуни мазкур санадҳо ба таъбир мерасонанд. (ҚҶТ аз 5.01.08с, №351).

Муносибатҳое, ки дар иртибот бо истифода ва ҳифзи замин, об, олами набототу ҳайвонот, ҳавои атмосфера ҳангоми истифодаи сарватҳои зеризаминӣ ба амал меоянд, тибқи қонунгузори марбут ба Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим мегарданд.

Моддаи 1¹. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

-омӯзиши давлатии геологии қаъри замин – корҳои геологии вобаста ба омӯзиши мониторингии ҳолати қаъри замин, сохтори геологии минтақаҳои алоҳида ва ҳавзаҳо дар тамоми қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон, маълум намудани дурнамои онҳо оид ба мавҷуд будани маъданҳои фойданок, сохтани харитаҳои геологии давлатӣ, ки маълумотҳои асосиро оид ба истифодабарии қаъри замин ташкил медиҳанд;

-қитъаи ҷудокардашудаи геологӣ – замима ба иҷозатнома барои омӯзиши геологӣ - бо нақша ва маълумотнома муайян намудани ҳудуди қитъаи қаъри замин, ки дар он истифодабарандагон ҳуқуқи иктишофи геологиро доранд;

-ҷудо намудани замини кӯҳсор – замима ба иҷозатнома барои пешбурди корҳои иктишофи геологӣ ва истихроҷи маъданҳои фойданок, сохтмон ва ё истифодабарии иншоотҳои зеризаминӣ, ки ба иктишоф ва истихроҷ вобастагӣ надоранд, иҷозатнома барои истихроҷи маъданҳои фойданоки ғайриминералии маъмулӣ бо мақсади тичорат ва ё сохтмони иншоотҳои зеризаминии новобаста ба истихроҷ ва иктишоф, ки истифодабарандагони қаъри замин аз рӯи нақша ва маълумоти минтақаҳои ҳудудашон муайян ба онҳо ҳуқуқ доранд;

-истихроҷ – маҷмӯи корҳои, ки ба ҳосил намудани минералҳои фойданок аз қаъри замин, ҳамчунин ба коркарди минералҳои техногенӣ моликияти давлатӣ, аз ҷумла ашёи минералии ҷойҳои нигоҳдории муваққатӣ алоқаманд мебошанд; (ҚҚТ аз 31.12.08с, №471).

-истихроҷи маъданҳои фойданоки маъмулӣ – истихроҷи маводе, ки дар қитъаҳои қаъри замини дорои ҳуқуқи истифодаи доимӣ ва ё муваққатӣ ҷойгир аст, бе мақсади минбаъдаи бастанӣ аҳд нисбати маъданҳои фойданоки ғайриминералӣ ва обҳои зеризаминии истихроҷгардида;

- кон – қисми қитъаи қаъри замин, ки анбӯҳи табиӣи маъданҳои фойданокро дар бар мегирад;

- ашёи хоми минералӣ – қисми сарватҳои истихроҷшуда (маводи кӯҳӣ, ашёи хоми кон ва ғайра), ки маъданҳои фойданокро дар бар мегирад;

- истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ – шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки мувофиқи Қонуни мазкур иҷозати гузаронидани корҳои геологӣ ва истихроҷи маъданҳои фойданокро доранд;

- сарватҳои зеризаминӣ – қисми қаъри замин, ки поён аз қабати хок ва дар мавриди набудани он дар тағи бахрҳо, кӯлҳо, дарёҳо ва дигар обанборҳо то умқи дастрас, ки қабати онҳо барои гузаронидани корҳои геологӣ ва истифодаи маъданҳои фойданок дар асоси комёбиҳои илмӣ-техникӣ дастрас аст;

- маъданҳои фойданоки маъмулӣ (ғайриминералӣ) – маъданҳои фойданок, ки дар шакли табиӣ (рег, шағал, хок ва ғайра) ва ниҳоят кам коркард ва тоза карда шудаанд, барои эҳтиёҷоти хоҷагиҳои маҳаллӣ истифода карда мешаванд;

- маҷмӯи корҳои истифодаи қаъри замин – корҳое, ки бо омӯзиши умумии давлатии геологӣ қаъри замин, иктишоф ва истихроч, аз ҷумла корҳои вобаста ба иктишоф ва истихрочи обҳои зеризаминӣ, лойқаҳои табобатӣ, иктишофи қаъри замин барои партови обҳои истифодашуда, инчунин корҳое, ки ба сохтмон ва истифодаи иншоотҳои зеризаминии новобаста ба истихроч алоқаманд мебошанд;

- коркарди аввалияи ашёи хоми минералӣ – коркарди маъданҳои фойданоки истихрочшуда аз рӯи нақшаҳои технологӣ, ки чараёни пайдарпайи ғанисозӣ ва тағйири аввалияи маъданҳои фойданоки истихрочшударо муайян менамояд;

- коркарди ашёи хоми минералӣ – корҳое, ки ба воситаи онҳо аз ашёи хоми минералӣ маъданҳои фойданок ҳосил карда мешаванд;

- маъданҳои фойданок – маводи минералии табиӣ, ки дар қаъри замин ба шакли санг, моеъ ва газ (аз ҷумла, обҳои зеризаминӣ ва лойқаҳои табобатӣ) мавҷуданд ва барои истеҳсоли неъматҳои моддӣ муносиб мебошанд;

- канданиҳои фойданоки пошхӯрда – пайдоишҳои табиӣ минералӣ, аз ҷумла металлҳои қиматбаҳо ва сангҳои қиматбаҳо, қалъагӣ, волфрам, металлҳои нодир, сангҳои зинатӣ ва ғайра, ки дар натиҷаи бодхӯрдашавии физикию химиявии ҷинсҳои кӯҳӣ, зухуроту конҳои канданиҳои фойданоки аслий пайдо шудаанд;

усули худфаъоли ва худбиёрӣ – тарзи ташкили истихрочи канданиҳои фойданоки пошхӯрда, ки тибқи иҷозати мақоми ваколатдори давлатӣ аз ҷониби соҳибкорони инфиродӣ ва шахсони ҳуқуқӣ дар минтақаҳои қаъри замини захираҳояш ҳисобнашуда ва дар тавозуни давлатии захираҳои канданиҳои фойданоки Ҷумҳурии Тоҷикистон гузоштанишуда амалӣ карда мешавад; (ҚҚТ аз 28.12.13с.№1048)

- истифодабарандагони муваққатии сарватҳои зеризаминӣ – шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки мӯҳлати маҳдуди истифодаи сарватҳои зеризаминиро доранд;

- корҳои иктишофии геологӣ – корҳое, ки ба ҷустуҷӯи макони ҷойгиршавии маъданҳои фойданок ва арзёбии онҳо алоқаманд мебошанд;

- сохтмон ва истифодаи иншоотҳои зеризаминӣ, ки ба корҳои иктишофии геологӣ ва истихрочи маъданҳои фойданок вобастагӣ надоранд – корҳои сохтмон ва истифодаи иншоотҳои зеризаминии таъиноти умумихоҷагӣ, ки барои нигоҳ доштани боқимондаҳои маводи радиоактивӣ, маҳсулоти зараровар ва оби партов аҳамият доранд;

- қитъаи қаъри замин– қисми ба нақша гирифташудаи қаъри замин, ки дар қаламрави маҳдуд барои истифодабарандагон ҷудо карда мешавад;

- пардохти ҳаққи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ – пардохти якбора ба молики захираи сарватҳои зеризаминӣ (ба давлат) барои додани ҳуқуқи азхудкунии онҳо;

- ҷудо намудани маблағ барои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ –мблағгузории ҷорӣ ба молики захираи сарватҳои зеризаминӣ (ба давлат) барои пӯшонидани хароҷотҳои истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ. (ҚҚТ аз 5.01.08с, №351).

Моддаи 2. Моликият ба сарватҳои зеризаминии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Сарватҳои зеризаминии Ҷумҳурии Тоҷикистон пурра моликияти давлати буда, ба моликони зерин дода мешавад:

ба мақомоти муайяни давлатӣ бо роҳи ба онҳо додани ҳуқуқи молики;

ба истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ бо роҳи интиқоли ҳуқуқи истифодаи бемӯҳлат ё таҳкими ҳуқуқи истифодаи мӯҳлатноки сарватҳои зеризаминӣ.

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон сарватҳои зеризаминӣ моликияти хусусӣ шуда наметавонад. Хариду фурӯш, тӯҳфақунӣ, ба гарав мондани қитъаҳои манбаи сарватҳои зеризаминӣ ё ивазкунии худсаронаи онҳо манъ аст.

Аъмоле, ки рӯирист ё пинҳонӣ боиси вайроншавии ҳуқуқи моликияти давлат ба сарватҳои зеризаминӣ мегардад, манъ аст.

Моддаи 3. Фонди давлатии сарватҳои зеризаминӣ

Тамоми сарватҳои зеризаминӣ дар ҳудуди давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон фонди давлатии сарватҳои зеризаминӣ мебошанд. Ба он ҳам қисми истифодашаванда ва ҳам истифоданашавандаи сарватҳои зеризаминӣ мансуб аст.

Фонди давлатии сарватҳои зеризаминиро ба манфиати тамоми аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ихтиёрдорӣ ва идора мекунад.

Моддаи 4. Салоҳияти Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи танзими муносибатҳо оид ба истифодаи сарватҳои зеризаминӣ (хориҷ карда шуд бо ҚҚТ аз 5.01.08с, №351).

Моддаи 5. Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи танзими муносибатҳо оид ба истифодаи сарватҳои зеризаминӣ

Дар соҳаи танзими муносибатҳо оид ба истифодаи сарватҳои зеризаминӣ масъалаҳои зерин дар ихтиёри Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд:

1) таҳияю татбиқи барномаҳои давлатии истифода, барқарорсозии вусъати минбаъда ва сифатан беҳтар намудани базаи ашёи хоми минералии ҷумҳурӣ;

- 2) муқаррар намудани тартиби истифодаю ҳифзи сарватҳои зеризаминӣ, таҳияи стандартҳои (меъёру қоидаҳои) мувофиқ;
- 3) ихтиёрдорӣ ва идора кардани фонди давлатии сарватҳои зеризаминӣ, аз ҷумла якҷоя бо **мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон**, вилоятҳо шахру ноҳияҳо ихтиёрдорӣ ва идора кардани фонди маъданҳои фойданоки маъмулӣ;
- 4) муайян намудани номгӯӣ маъданҳои фойданоки маъмулӣ, инчунин номгӯӣ маводи коллексионӣ ва маъданҳои фойданок, ки барои заршуии косибӣ иҷозат дода шудааст;
- 5) додани иҷозатнома барои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ ва коркарди ашёи хоми минералӣ;
- 6) муқаррар намудани ҳиссаи андозаи истихроҷ, коркард ва фурӯши ашёи хоми минералии дорой аҳамияти давлатӣ барои корхонаҳо;
- 7) муқаррар намудани тартиби ҷалбкунии маблағҳои хориҷӣ, додани **иҷозатнома** ва консессияҳо ба шахсони ҳуқуқии хориҷӣ ва шаҳрвандон барои ҷустуҷӯ, инкишоф, истихроҷ ва коркарди ашёи хоми минералии инчунин истифодаи сарватҳои зеризаминӣ ба мақсадҳои дигар ва назорат ба риояи он;
- 8) таъсиси системаи ягонаи фонди давлатии ахбори геологӣ дар бораи сарватҳои зеризаминӣ, истифодабарии ахбори аз ҳисоби маблағи давлатӣ бадастомада;
- 9) назорати давлатии истифодаи самаранокую ҳифзи сарватҳои зеризаминӣ, инчунин муқаррар намудани тартиби татбиқи он;
- 10) тартиб додани баланси давлатии захираҳои маъданҳои фойданок, баҳисобгирии давлатии қитъаҳои сарватҳои зеризаминӣ, ки барои истихроҷи маъданҳои фойданок ва сохтмони иншоотҳои зеризаминӣ ба истихроҷи маъданҳои фойданок дахлнодшта истифода мешавад, бақайдгирии давлатии қорҳои омӯзиши геологӣ ва истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ аз ҷониби корхонаю ташкилотҳо сарфи назар аз шакли моликиятшон;
- 11) экспертизаи давлатии ахбор оид ба маъданҳои фойданоки кашфшуда, хусусиятҳои дигари сарватҳои зеризаминӣ, ки қимати онҳоро муайян мекунанд;
- 12) қорӣ намудани маҳдудияти истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ дар қитъаҳои ҷудогона ба мақсади таъмин намудани амнияти миллии ва ҳифзи муҳити зист;
- 13) муайян кардани сиёсати давлатӣ амали намудани ҳамкориҳои **байналмилалӣ** дар соҳаи истифода ва муҳофизати сарватҳои зеризаминӣ; (**ҚҶТ аз 5.01.08с, №351**).
- 14) тасдиқ намудани меъёрҳои пардохт барои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ;
- 15) қатъи ҳуқуқи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ дар сурати вайронкунии талаботи ин Қонун;

16) мутобикати корҳои тадқиқоти илмӣ ва таҷрибавию конструкторие, ки ба истифодаи сарватҳои зеризаминӣ алоқаманданд;

17) ҳимояи ҳуқуқи истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ ва манфиати шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон;

18) ҳалли баҳсҳо дар бобати истифодаи сарватҳои зеризаминӣ дар байни **Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон**, вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳои тобеи Ҷумҳурии Тоҷикистон; (**ҚҚТ аз 5.01.08 №351**)

19) экспертизаи давлатии лоиҳаҳои истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ, ки дар асоси шартномаҳои мувофиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон басташуда ба истифодабарандагони хориҷии сарватҳои зеризаминӣ дода мешаванд;

20) танзими масъалаҳои дигари истифодаи сарватҳои зеризаминӣ, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудааст. (**ҚҚТ аз 5.01.08с, №351**).

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ваколатҳои ҷудогоноро барои танзими муносибатҳои оид ба истифодаи сарватҳои зеризаминӣ ба мақомоти ҳокимияти давлатии ВАБК, вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо ва мақомоти давлатии ҷумҳурӣ дода мегардонад.

Моддаи 6. Салоҳияти мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳрҳо ва ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ ва вилояти дар соҳаи танзими муносибати истифодаи сарватҳои зеризаминӣ. (ҚҚТ аз 5.01.08с, №351)

Дар соҳаи танзими муносибатҳо оид ба истифодаи сарватҳои зеризаминӣ масъалаҳои зайл дар ихтиёри мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ мебошанд: (**ҚҚТ аз 5.01.08 №351**)

1) танзими муносибатҳо дар бобати истифода ва ҳифзи сарватҳои зеризаминӣ дар доираи ваколатҳои муқарраркардаи Қонуни мазкур;

2) ба амал баровардани ваколатҳо дар доираи салоҳияти яқоя бо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ихтиёрдорӣ кардани фонди давлатии маъданҳои маъмулии ғоиданок;

3) иштирок дар таҳия ва татбиқи барномаҳои давлатии омӯзиши геологӣ сарватҳои зеризаминӣ, инкишофи азхудкунии базаи ашёи хоми минералии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

4) таҳия ва татбиқи барномаҳои **минтақавӣ** инкишоф ва истифодабарии базаи ашёи хоми минералӣ. (**ҚҚТ аз 5.01.08с, №351**).

Ғайр аз ин корҳои зерин дар ихтиёри ба мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ ва инчунин тобеи вилоятӣ мебошад: (**ҚҚТ аз 5.01.08с, №351**).

- 1) ба истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ додани иҷозат барои истифодаи замин ва қитъаҳои ҷудошудаи замин тибқи қонунгузорӣ оид ба замини Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- 2) ҷудо карда додани қитъаҳои замини курсор барои истихроҷи қонҳои маъданҳои ғоиданоки маъмулӣ;
- 3) назорат ба истифодаи оқилонаи сарватҳои зеризаминӣ ҳангоми истихроҷи маъданҳои ғоиданоки маъмулӣ, инчунин ҳангоми сохтмон ва истифодабарии иншоотҳои зеризаминӣ, ки бо истихроҷи маъданҳои ғоиданок вобаста нестанд;
- 4) қатъ гардидани ҳуқуқи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ дар ҳудуди салоҳияти худ дар сурати вайронкунии талаботи ин Қонун;
- 5) ҷорӣ кардани маҳдудиятҳо дар истифодаи қитъаҳои сарватҳои зеризаминӣ дар ҳудуди маҳалҳои аҳолинишин, минтақаҳои наздишаҳрӣ, объектҳои саноат, нақлиёт ва алоқа дар ҳолатҳое, ки агар чунин истифодабарӣ, ба ҳаёту саломатии аҳоли хавфро ба вучуд оварда, ба объектҳои ҳоҷагӣ ва ё муҳити зисти табиӣ зарар расонад.

ҶАСЛИ II

ИСТИҶОДАИ САРВАТҲОИ ЗЕРИЗАМИНӢ

Моддаи 7. Намудҳои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ

Сарватҳои зеризаминӣ барои мақсадҳои зайл мавриди истифода қарор мегиранд:

- 1) омӯзиши геологи;
- 2) истихроҷи маъданҳои ғоиданок, аз ҷумла истифодаи партови қорхонаҳои истихроҷи маъдан ва қорқарди он;
- 3) сохтмон ва истифодаи иншоотҳои зеризаминие, ки ба истихроҷи маъданҳои ғоиданок алоқаманд нестанд, аз ҷумла иншоотҳо барои дар зери замин нигоҳ, доштани нафт, газ ва дигар моддаҳои масолеҳ, инчунин барои гуронидани моддаҳои зарарнок, партови саноат ва обҳои ганда;
- 4) ташкили объектҳои баҳусус ҳифзшавандаи геологи, ки дорой аҳамияти илмӣ, фарҳангӣ, эстетикӣ, санитарӣ табобатӣ ва ғайра мебошанд (омӯзишгоҳҳои илмӣ таълимӣ, мамнуъгоҳҳои геологи, ёдгориҳои табиӣ, ғорҳо ва дигар ҳолигиҳои зеризаминӣ).
- 5) қамъ қардани маводи минерологи, палеонтологи ва маводи дигари қоллексионии геологи.

Моддаи 8. Барои истифода додани сарватҳои зеризаминӣ

Ҳуқуқи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ мувофиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи низоми иҷозатдиҳӣ» ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи иҷозатномадиҳӣ ба баъзе намудҳои ғайриғайри» амалӣ карда мешавад. (ҚҶТ аз 5.01.08с, №351).

Мувофиқи литсензия, ки барои истихроҷи маъданҳои ғайриғайри, сохтмон ва истифодабарии иншоотҳои зеризаминии новобаста ба истихроҷи маъданҳои ғайриғайри, ташкили объектҳои геологӣ ба таври махсус ғайриғайри ҳуқуқ медиҳад, ба истифодабарандагон қитъаи замин кӯҳсор ҷудо карда мешавад. Замини кӯҳсор инчунин барои омӯзиши геологӣ сарватҳои зеризаминӣ ва ҳамзамон истихроҷ намудан ё истихроҷи минбаъдаи бевоситаи маъданҳои ғайриғайри дода мешавад, аз рӯи шарту шароити озмон, қарордод ё имтиёз (консессия), инчунин дар асоси ғайриғайриҳои мустақими байни довлалабони истифодаи сарватҳои зеризаминӣ ва соҳиби сарватҳои зеризаминӣ.

Қитъаи замин кӯҳсор бо тартиби муқарраркардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дода ва қайд карда шуда, барои истихроҷи маъданҳои ғайриғайри маъмулӣ танҳо аз ҷониби мақоми назорати истихроҷи маъдан ба қайд гирифта мешавад

соҳаҳои сарватҳои зеризаминии барои омӯзиши геологӣ ба тариқи қитъаи ҷудокардашудаи геологӣ дода мешаванд

Истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ, ки қисми замин кӯҳсорро ё геологӣ соҳиб шудааст, мувофиқи **иҷозатномаи** гирифтааш дар ҳудуди он ба истифодаи сарватҳои зеризаминӣ ҳуқуқи қомил дорад. Ҳама гуна қорҳои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ дар ҳудуди замин кӯҳсор ё геологӣ танҳо бо ризоияти истифодабарандае, ки замин кӯҳсор ё геологӣ ба ӯ дода шудааст, ба ҷооварда мешаванд.

Шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ, ки аз ҳисоби худ қорҳои геологиро маблағ таъин мекунад, дар сурати риояи талаботи ин Қонун барои истифодабарии қор **ҳуқуқи истисноӣ** дорад. Ин ҳуқуқ дар сурате аз байн меравад, ки дар давоми ду соли баъди тасдиқ қарордиҳии захираҳои маводи маъданӣ қони қашф қардашуда истифода нашуда бошад. (ҚҶТ аз 31.12.08с, №471).

Моддаи 9. Маҳдудияти истифодаи сарватҳои зеризаминӣ

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон истифодаи қитъаҳои алоҳидаи қабри заминро бо мақсади таъмини амнияти қиллӣ ва ғайриғайри муҳити зист метавонад маҳдуд ва ё қатъ наояд. (ҚҶТ аз 5.01.08с, №351).

Истифодаи сарватҳои зеризаминӣ дар ҳудуди маҳалҳои аҳолинишин, минтақаҳои наздишаҳрӣ, объектҳои саноатӣ, нақлиёт ва алоқа дар сурати таҳдид қардани ҳавф ба ҳаёт ва сикҳати қардум ё ҳавфи зийн додани объектҳои ҳоқағи ва муҳити табиӣ зист қисман ё қурра манъ қарда мешавад.

Сарватҳои зеризаминии ҳудуди ба таври махсус ғайриғайри мувофиқи мақомашон қариди истифода қарор меқаранд.

Моддаи 10. Истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ

Корхонаҳои давлатӣ, кооперативӣ, муассисаҳои ҷамъиятӣ, ташкилоту муассисаҳо, субъектҳои фаъолияти соҳибкорӣ сарфи назар аз шакли моликиятшон ва шахрвандон, аз ҷумла шахсони ҳуқуқӣ ва шахрвандони давлатҳои дигар истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ буда метавонанд, агар асноди қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигарро пешбинӣ накарда бошад.

Ҳуқуқи истифодаи сарватҳои зеризаминиро барои омӯзиш ва истихроҷи ашёи хоми радиоактивӣ, анборкунии партовҳои онҳо танҳо шахсони ҳуқуқие доранд, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шудаанд ва бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи иҷозатномадиҳӣ ба баъзе намудҳои фаъолият» иҷозатнома доранд. (ҚҚТ аз 31.12.08с, №471).

Моддаи 11. Мӯҳлатҳои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ

Сарватҳои зеризаминӣ барои истифода ба мӯҳлати муайянё бемаҳдудияти мӯҳлат дода мешаванд.

Бе маҳдудияти мӯҳлат қитъаҳои сарватҳои зеризаминӣ барои сохтмону истифодаи иншоотҳои зеризаминии новобаста ба истихроҷи маъданҳои ғоиданок ва бунёди объектҳои махсус ҳифзшаванда ва дигар мақсадҳо дода мешаванд.

Мӯҳлати истифодаи сарватҳои зеризаминӣ тибқи **иҷозатнома**ҳо муқаррар шуда, бо ташаббуси истифодабарандагон дароз карда мешавад.

Мӯҳлати истифодаи сарватҳои зеризаминӣ аз рӯзи гирифтани ҳуқуқи истифодаи он ҳисоб карда мешавад.

Моддаи 12. Тартиби додани иҷозатнома барои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ

Тартиби додани **иҷозатнома**ро барои ҳуқуқи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ Низомномаи тасдиқ кардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Иҷозатномаи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ бояд имконияти баробарроба ҳамаи шахсони ҳуқуқӣ ва шахрвандон барои гирифтани литсензияҳо, кафолатҳои заруриро барои истифодаи қитъаҳои сарватҳои зеризаминӣ ва ҳимояи ҳуқуқӣ онҳо таъмин намояд.

Моддаи 13. Талабҳои зиддимонополӣ

Амалиёти мақомоти ҳокимияти иҷроия ва идоракунӣ, инчунин ҳама гуна субъектҳои хоҷагӣ (истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ) дар мавридҳои манъ ё нодуруст ҳисобида мешавад, ки агар;

- 1) бар ҳилофи шартҳои конкурс ё музояда иштироки шахсони ҳуқуқи ва **воқеи**, ки мувофиқи ин қонун мақсади соҳиби ҳуқуқи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ шудан доранд, маҳдуд карда шавад;
- 2) аз додани **иҷозатномаҳо** ба ғолибони конкурсҳо ва музоядаҳо саркашӣ кунанд;
- 3) истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ, ки сохторҳои таъсисдодашон бо субъектҳои хоҷагии дар соҳаи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ мавқеи бартаринокдошта рақобат мекунанд, мавриди поймол намудани ҳуқуқ қарор гиранд;
- 4) истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ ҳангоми соҳиб шудан ба объектҳои нақлиёту инфраструктура мавриди поймол намудани ҳуқуқ қарор гиранд.

Моддаи 14. Додани манбаи сарватҳои зеризаминӣ барои истихроҷи конҳои маъданҳои ғоиданоки маъмулӣ

Тартиби додани манбаи сарватҳои зеризаминиро барои кушодани конҳои маъданҳои ғоиданоки маъмулӣ, тартиби аз тарафи шахсони ҳуқуқӣ ва **воқеӣ** истифода бурдани сарватҳои зеризаминӣ дар ҳудуди қитъаҳои замин, ки барои истихроҷи маъданҳои ғоиданоки маъмулӣ, инчунин бо мақсадҳои новобаста аз истихроҷи маъданҳои ғоиданок дода мешаванд, ба **мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон**, вилоятҳо, шаҳрҳо ва ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ бо мувофиқати Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар мекунанд. (**ҚЧТ аз 5.01.08с, №351**).

Агар имконияти ҳамчун манбаи ашёи хоми алтернативӣ истифода бурдани партови конҳои маъдан ва қорхонаҳои дигар мавҷуд бошад, манбаъҳои сарватҳои зеризаминӣ барои истихроҷи маъданҳои ғоидани маъмулӣ бо мақсади истеҳсоли маводи бинокорӣ дода намешаванд.

Моддаи 15. Истихроҷи маъданҳои ғоиданоки маъмулӣ аз тарафи соҳибони қитъаҳои замин

Соҳибони қитъаҳои замин ҳуқуқ доранд бо майли худ дар ҳудуди қитъаашон, бидуни тарқишгарӣ мувофиқи Қонуни мазкур истихроҷи маъданҳои ғоиданоки маъмулиро ба роҳ, монанд ва дар ҷумҳурии то 5 метр барои эҳтиёҷоташон иншоотҳои зеризаминӣ созанд.

Моддаи 16. Истихроҷи қанданиҳои ғоиданоки пошхӯрда

Дар конҳо ва зухуроти металлҳои асил ва дигар канданиҳои ғоиданок ё қитъаҳои онҳо мувофиқи рӯйхати тасдиқнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба соҳибкорони инфиродӣ ва шахсони ҳуқуқӣ барои истихроҷи канданиҳои ғоиданоки пошхӯрда бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи иҷозатномадихӣ ба баъзе намудҳои ғайолият» иҷозатнома дода мешавад.

Ба субъектҳои соҳибкорӣ барои истихроҷи канданиҳои ғоиданоки пошхӯрда бо истифода аз усули худғайолӣ ва худбӣёрӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи низоми иҷозатдихӣ» иҷозат дода мешавад.

Истихроҷи канданиҳои ғоиданок бо усули худғайолӣ ва худбӣёрӣ ба тариқи ихтиёрӣ аз ҷониби шахсони алоҳида ё гурӯҳи шахсон бе бақайдгирии онҳо мувофиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи бақайдгирии давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ» манъ аст.

Қоидаҳои иҷозат барои истихроҷи канданиҳои ғоиданоки пошхӯрда бо истифода аз усули худғайолӣ ва худбӣёриро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад. (ҚҶТ аз 28.12.13с.№1048)

Моддаи 17. Истихроҷ ва ҳифзи оби ширини зеризаминӣ

Оби ширини зеризаминӣ бидуни ҷудо кардани замин бо риояи Кодекси оби Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар қоидаҳои муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон истихроҷ карда мешавад.

Ҳифзи оби ширини зеризаминӣ аз истифодаи оқилонаи он ва андешидани тадбирҳои дахлдор барои кам ва олуида нашудани ин об иборат аст. Корхонаю ташкилотҳое, ки аз зери замин оби ширин мекашанд, бояд аз каму зиёдшавии оби обгирҳо ва атрофу ақнофи он огоҳу бохабар бошанд. Ҷоҳҳои мушоҳидавӣ бо маслиҳати ташкилотҳои гидрогеологии маҳал қанда мешаванд.

Агар сифату миқдори оби обгирҳо тағйир ёбад, корхонаю ташкилотҳое, ки ин обгирҳо дар ихтиёрашон мебошанд, бояд ба мақомоти назораткунандаи ҳифзи оби ширин аз ин хусус зуд хабар диҳанд.

Моддаи 18. Истихроҷи таҷрибавию саноатии маъданҳои ғоиданок

Маъданҳои ғоиданок ё қисми онҳо бидуни ҷудо кардани қитъаи замини кӯҳсор барои таҷрибаи саноатӣ истихроҷ карда мешаванд.

Ҳуқуқ барои коркарди таҷрибавию саноатӣ дар мавридҳои истисноӣ дода мешавад. Иҷозатнома барои он аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон баъди экспертиза шудани лоиҳаи корҳо ба тартибе, ки ин Қонун муқаррар кардааст, дода мешавад. **Иҷозатнома барои он бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи иҷозатномадихӣ ба баъзе намудҳои ғайолият» дода мешавад. (ҚҶТ аз 5.01.08с, №351).**

Ашёи хоми минералии истихрочшуда ва маҳсулоти коркарди он бояд аз рӯи **ичозатнома** фурӯхта, сипас аз онҳо маблағи муқарраршуда ситонида шавад.

Моддаи 19. Ошкор шудани маъданҳои фойданок ҳангоми истифодаи қазри замин (ҚЧТ аз 5.01.08с, №351)

Истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ зимни кушодани конҳо дар сурати ошкор гардидани захираҳои сангҳои пурарзишу нимаарзиш, ороишӣ, кристаллҳои оптики, пьезоэлектрӣ, сангҳои музейбоб ва коллексионӣ ва дигар маъданҳои фойданок, ки арзиши илмию амалӣ доранд, бояд қорҳоро қатъ намуда, аз ошкор гардидани маъданҳои фойданок ба фонди давлатии ахбори геологи оид ба сарватҳои зеризаминӣ хабар диҳанд.

Кори ин қитъа баъди гирифтани иҷозати фонди давлатии ахбори геологи оид ба сарватҳои зеризаминӣ давом дода мешавад.

Моддаи 20. Асосҳои қатъ гардидани ҳуқуқи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ

Ҳуқуқи истифодаи манбаъҳои сарватҳои зеризаминӣ дар сурате қатъ мегардад, ки;

- 1) Мӯҳлати эътибори **ичозатнома** ба охир расад;
- 2) соҳиби **ичозатнома** аз ҳуқуқи истифодаи манбаъҳои сарватҳои зеризаминӣ даст кашад;
- 3) шартҳои муҳими дар **ичозатнома** зикргардида пеш ояд, ки ба татбиқи минбаъдаи ҳуқуқиаш монеъ мешавад.

Ҳуқуқи истифодаи манбаъҳои сарватҳои зеризаминиро мақоми иҷозатномадиҳанда дар мавридҳои зайл пеш аз мӯҳлат қатъ намуда, боздошта ва ё маҳдуд карда метавонад:

- 1) ба ҳаёт ва саломатии одамоне, ки дар минтақаи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ қор ё зиндагӣ мекунанд, хатари бевосита таҳдид кунад;
- 2) истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ шартҳои **ичозатномаро** вайрон карда бошад;
- 3) истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ қоидаҳои муқарраршудаи истифодабарии манбаъҳои зеризаминиро мунтазам вайрон намояд;
- 4) вазъияти фавқулодда ба вуҷуд ояд (офатҳои табиӣ, ҷанг ва ғайра);
- 5) истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ дар мӯҳлати муқарраркардаи **ичозатнома** бо сабабҳои ба ӯ вобаста қорҳои истифодаи манбаъҳои зеризаминиро дар ҳаҷми пешбинишуда иҷро накарда бошад;

б) корхона ё субъекти дигари фаъолияти хочагие, ки манбаъҳои сарватҳои зеризаминиро барои истифода гирифта буд, барҳамхурад.

Агар истифодабарандаи манбаъҳои сарватҳои зеризаминӣ бо қарори барҳамдиҳӣ, боздорӣ ва маҳдудкунии ҳуқуқи истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ розӣ набошад, метавонад ба таври маъмури ё тавассути додгоҳ шикоят намояд.

Моддаи 21. Тартиби пеш аз мӯҳлат қатъ намудани ҳуқуқи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ

Дар ҳолатҳои пешбиниамудай бандҳои 1 ва 4-уми қисми дуюми моддаи 20-уми Қонуни мазкур истифодаи сарватҳои зеризаминӣ пас аз қарори мақоми босалоҳият оид ба манъ кардани истифодаи сарватҳои зеризаминӣ ва ба таври хаттӣ огоҳ кардани истифодабаранда қатъ мегардад.

Дар ҳолатҳои муқарраркардаи бандҳои 2, 3 ва 5-уми қисми дуюми моддаи 20-уми Қонуни мазкур қарор дар бораи қатъи ҳуқуқи истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ мумкин аст пас аз се моҳи ба таври хаттӣ дар бораи вайронкориҳо ва наандешидани тадбирҳои ислоҳкунандаи онҳо огоҳ намудани истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ қабул карда шавад.

Ҳуқуқи истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ дар сурати бекор кардан ё бозпас гирифтани **ичозатнома** қатъ мегардад.

Агар ҳуқуқи истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ пеш аз мӯҳлат бекор карда шавад, корхона бо тартиби муқарраркардаи моддаи 27-уми қонуни мазкур барҳам дода ё муваққатан хобонда мешавад. Харочоти барҳамдиҳӣ ва хобондани корхонаро истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ мепардозад, агар истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ бо сабабҳои дар бандҳои 1 (агар корхона гуннаҳкор бошад), 2, 3 қисми дуюми моддаи 26-уми Қонуни мазкур зикргардида ё бо ташаббуси истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ қатъ шуда бошад.

Харочоти хобондан ва барҳамдиҳии корхонаи истифодабарандаи сарватҳои зеризаминиро давлат ба ӯҳда мегирад, агар истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ бо сабабҳои дар банди 1 (дар сурати гуннаҳкор набудани корхона) ва банди 4 қисми дуюми моддаи 20-уми қонуни мазкур зикргардида қатъ шуда бошад.

Агар вазъияту шароити боздоштан ё маҳдуд сохтани ҳуқуқи истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ ислоҳ, карда шавад, ҳуқуқи мазкур пурра барқарор хоҳад шуд. Дар сурати набудани гуноҳи истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ мӯҳлати боздоштани ҳуқуқи ӯ ба мӯҳлати эътибори **ичозатнома** дохил намешавад.

Моддаи 22. Ҳуқуқи вазифаҳои асосии истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ

Истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ ҳуқуқ дорад:

- 1) китъаи манбаъҳои сарватҳои зеризаминии ба ихтиёри ӯ додaro баҳри шаклҳои мӯҳталифи ғаёлияти соҳибдорӣ ё ғаёлияти дигар, ки ба мақсадҳои дар **ичозатнома** зикршуда мувофиқ аст, истифода барад;
- 2) шакли ин ғаёлиятро, ки ба асноди қонунгузорию меъёрӣ муҳолиф нест, мустақилона интиҳоб намояд;
- 3) натиҷаи ғаёлияти худро, аз ҷумла ашёи хоми минералии истихроҷнамудаашро мувофиқи **ичозатнома** ва қонунгузорӣ истифода барад;
- 4) партови корхонаи истихроҷи маъдани худ ва истеҳсолоти коркарди бо он алоқамандро, агар шартҳои дигар дар **ичозатнома** зикр наёфта бошанд, истифода барад;
- 5) сохтмонро дар майдони маъданҳои ғоиданок дар ҳудуди китъаи замини кӯҳсори ба ӯ додашуда маҳдуд намояд;
- 6) бе иҷозати иловагӣ аз ҳисоби маблағи худ омӯзиши геологӣ сарватҳои зеризаминиро дар ҳудуди замини кӯҳсори ҷудокардашуда доир намояд;
- 7) дар сурати пайдо шудани вазъияте, ки аз ҳолатҳои дигари мавриди иҷозатномагири фарқ дорад, ба мақомоти иҷозатномадиҳанда барои тағйир додани шартҳои он муроҷиат намояд;
- 8) ғаёлияти дигар шахсони ҳуқуқию воқеиро дар истифодаи замин ва сарватҳои зеризаминӣ дар ҳудуди замини дар ихтиёрашон буда маҳдуд намояд, агар дар **ичозатнома** мувофиқи қонунгузорӣ тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад.

Истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ нисбат ба довтолабони дигар дар масъалаи дароз кардани мӯҳлати амали **ичозатнома** бартарӣ дорад.

Ўҳдадорҳои истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ аз инҳо иборат аст:

- 1) риоя намудани талаботи қонунгузорӣ, инчунин стандартҳои (меъёру қоидаҳои) бо тартиби муайян тасдиқшудаи технологияи доир намудани корҳои марбут ба истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ;
- 2) риоя кардани талаботи лоиҳаҳои техники ва нақшаи тараққиёти корҳои оид ба маъдан;
- 3) зимни истифодаи сарватҳои зеризаминӣ ба роҳ, мондани ҳуҷҷатнигорӣ геологӣ, маркшейдерӣ ва ғайра, инчунин таъмини нигоҳдории онҳо;
- 4) таъмини назорати идоравӣ ҳангоми истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ;
- 5) ба фонди давлатии ахбори геологӣ дар бораи сарватҳои зеризаминӣ додани ахбору маълумотӣ геологӣ;
- 6) ба фонди давлатии ахбори геологӣ дар бораи сарватҳои зеризаминӣ, мақомоти назорати истихроҷи маъдан ва омори давлатӣ додани маълумотҳо доир ба маъданҳои ғоиданоки

инкишофшуда, истихрочшаванда ва дар қаър нопадидшаванда, таркиби онҳо ва ба мақсади бидуни истихрочи маъданҳои ғоиданок истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ;

7) беҳатар иҷро кардани корҳои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ;

8) риоя намудани стандартҳои (меёру қоидаҳои) бо тартиби муайян тасдиқшудае, ки шароити ҳифзи манбаъҳои сарватҳои зеризаминӣ, ҳавои атмосфера, замин, ҷангал, об, инчунин биноҳо ва иншоотҳоро аз таъсири бади корҳои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ танзим мекунад;

9) ба ҳолати қобили истифодаи минбаъда овардани қитъаҳои замин ва дигар объектҳои табиие, ки ҳангоми истифодаи сарватҳои зеризаминӣ хароб шудаанд;

10) ҳифзи қонҳо ва ҷоҳҳои иқтишофии қофташуда, ки минбаъд барои мавриди истифода қарор додани онҳо ё ба мақсади дигари хоҷагӣ лозим шуда метавонанд, барҳам додани қонҳо ва ҷоҳҳои қофташуда, ки минбаъд қобили истифода намебошанд;

11) иҷро кардани шартҳои **иҷозатнома**, ҳангоми истифодаи сарватҳои зеризаминӣ сари вақт ва дуруст пардохтани маблағҳо.

ҲАСЛИ III

ИСТИФОДАИ САМАРАНОК ВА ҲИФЗИ САРВАТҲОИ ЗЕРИЗАМИНӢ

Моддаи 23. Талабҳои асосӣ дар мавриди истифодаи самаранок ва ҳифзи сарватҳои зеризаминӣ

Талабҳои асосӣ дар мавриди истифодаи самаранок ва ҳифзи сарватҳои зеризаминӣ аз инҳо иборатанд;

1) риояи тартиби муқарраркардаи қонунгузорӣ дар бобати ба истифода додани манбаъҳои сарватҳои зеризаминӣ ва роҳ, надодан ба истифодаи худсаронаи манбаъҳои сарватҳои зеризаминӣ;

2) омӯзиши пурра ва ҳушсиёти геологи, истифодаи оқилонаи комплексӣ ва ҳифзи сарватҳои зеризаминӣ;

3) ба роҳ мондани омӯзиши пешакии геологӣ сарватҳои зеризаминӣ, аз ҷумла дар рафти қандани қонҳо, ки зухуроти пурраи баҳои ҳаққонии захираи маъданҳои ғоиданокро таъмин менамояд ё хусусиятҳои қитъаҳои сарватҳои зеризаминие, ки ба мақсадҳои новобаста бо истихрочи маъданҳои ғоиданок дода шудаанд;

4) экспертизаи давлатӣ ва муҳосибаи давлатии захираи маъданҳои фойданок, инчунин китъаҳои сарватҳои зеризаминӣ, ки барои мақсадҳои новобаста ба истихроҷ истифода бурда мешаванд;

5) истихроҷи пурраи захираи маъданҳои фойданоки асосӣ ва ҳамроҳи онҳо ҷойгирифта ва унсурҳои туфайлӣ;

6) ҳисобу китоби пурраи маъданҳои фойданоки истехсолшуда ва захираи маъданҳои асосӣ, маъданҳои ҳамроҳи онҳо ҷойгирифта ва унсурони фойданоки туфайлӣ;

7) ҳифзи конҳои маъданҳои фойданок аз обзеркунӣ, сӯхтор ва дигар омилҳое, ки сифати маъданҳои фойданок ва қимати саноатии конҳоро паст карда, шароити истихроҷи онҳоро мушкил мегардонад;

8) пешгирӣ намудани манбаъҳои зеризаминӣ ва муҳити зист аз олудашавӣ ҳангоми корҳои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ, махсусан дар вақти дар зери замин захира кардани нафт, газ ва дигар моддаҳои масолах, гӯр кардани моддаҳои зарарнок ва партови истехсолот ва оби ганда;

9) риояи тартиби муайяншудаи ҳобонидан ва барҳамдиҳии корхонаҳои истихроҷи маъданҳои фойданок ва иншоотҳои зеризаминӣ ба истихроҷи маъдан алоқаманд набуда;

10) пешгирӣ намудани сохтмони худсарона дар масоҳати конҳои маъданҳои фойданок ва риояи тартиби муқарраршудаи истифодаи ин масоҳатҳо ба мақсадҳои дигар;

11) пешгирии гуншавии партовҳои саноатӣ рӯзгор дар ҷойҳои ҷамъшавии об ва захираи обҳои зеризаминӣ, ки барои нӯшидан ё саноат истифода мешаванд.

Дар сурати вайрон гардидани талаботи моддаи мазкур ҳуқуқи истифодаи манбаъҳои сарватҳои зеризаминӣ аз ҷониби мақомоти махсуси салоҳиятдори давлатӣ мувофиқи қонунгузорӣ маҳдуд намуда, боздошта ё қатъ карда мешавад.

Моддаи 24. Талаботи асосии бехатарии корҳои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ

Ба сохтмон ва истифодаи корхонаҳои истихроҷи маъданҳои фойданок, иншоотҳои зеризаминӣ таъиноти гуногун, омӯзиши геологӣ сарватҳои зеризаминӣ дар сурате иҷозат дода мешавад, ки бехатарии ҳаёт ва сиҳатии кормандони корхонаҳои мазкур ва аҳолии сокини минтақаи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ таъмин карда шавад.

Мақомоти ҳокимияти иҷроия (ҳукуматҳо) ва идора, истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ, мақомоти назорати давлатии истихроҷи маъдан дар доираи салоҳияти худ ўҳдадоранд иҷрои талаботи қонунҳо, инчунин стандартҳои (меъёру қоидаҳои) ба тартиби муайян тасдиқшударо оид ба бехатарии корҳои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ таъмин намоянд.

Масъулияти бевоситаи таъмини бехатарии шароити кори истифодаи, сарватҳои зеризаминӣ ба зиммаи роҳбарони корхонаҳо, сарфи назар аз он ки ин корхонаҳо мувофиқи **иҷозатнома** ё аз рӯи шартномаҳо кор мекунанд, гузошта мешавад.

Талаботи асосии таъмини бехатарии корҳои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ аз инҳо иборатанд:

- 1) ба корҳои ин соҳа роҳ, додани танҳо шахсони дорои тайёрию таҳассуси махсус;
- 2) бо сару либоси махсус ва воситаҳои бехатарии коллективӣ инфироидӣ таъмин намуданӣ шахсоне, ки ба корҳои маъдан ва пармакунӣ машғуланд;
- 3) истифодаи мошинҳо, таҷҳизот ва маводе, ки ба талаботи қоидаҳои бехатарӣ ва меъёрҳои санитарӣ мувофиқанд;
- 4) истифодаи дурусти маводи тарканда, воситаҳои таркиш, ҳисобу китоб, ниғаҳдорӣ ва ҳарчи дурусти онҳо;
- 5) анҷом додани маҷмӯи мушоҳидаҳои геологи, маркшейдерӣ ва мушоҳидаҳои дигаре, ки барои таъмини сикли технологияи корҳо ва пешгӯии вазъияти хавфнок лозиманд;
- 6) назорати доимии ҳолати ҳавои конҳо, мавҷудияти оксиген, ҷангу газҳои тарканда ва зараровар;
- 7) таҳияю доир намуданӣ чорабиниҳои таъмини бехатарии коргарони машғули корҳои истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ ва бехатарии аҳолии маскунӣ минтақаи таъсири зарарноки корҳои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ дар низоми муқаррарӣ ва ҳангоми ба амал омадани вазъияти хавфнок.

Роҳбарони корхонаҳои машғули корҳои истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ ва шахсони мансабдори масъули соҳаи мазкур ҳангоми бевосита таҳдид кардани хавф ба ҳаёт ва саломатии коргарони ин корхонаҳо ўҳдадоранд фавран корҳоро боздоранд ва аҳолиро ба ҷойҳои безарар кӯчонанд.

Ҳангоми ба вуҷуд омадани хавфи бевосита ба ҳаёт ва саломатии аҳолии маскунӣ минтақаи корҳои истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ роҳбарони корхонаҳои дахлдор бояд мақомоти идораи давлатӣ ва маъмурияти маҳаллиро огоҳ созанд.

Моддаи 25. Хадамоти начотдиҳии кӯҳӣ ва зиддифавворабӣ

Бо мақсади таъмини бехатарии гузаронидани корҳо вобаста ба истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ, бехатарии экологӣ, бехатарии ҳаёт ва саломатии кормандон ҳангоми истихрочи конҳои маъданҳои фойданок, инчунин ҳангоми корҳо дар иншооти зеризаминии таъиноти гуногундошта, гузаронидани омӯзиши геологӣ сарватҳои зеризаминӣ дар корхонаҳо, муассисаҳо, дигар ташкилотҳо новобаста аз шакли моликият хадамоти начотдиҳии кӯҳӣ ва зиддифавворабии ҳарбикунонидашуда ё

идоравӣ ё дигар қисмҳо ва сохторҳои махсусгардонидашуда, ки ин вазифахоро иҷро менамоянд, таъсис дода мешаванд.

Истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ, ки хадамоти идоравиначотдиҳии кӯҳӣ ва зиддифаввораӣ надоранд, метавонанд дар асоси шартнома аз хизматрасонии қисмҳо ва сохторҳои ҳарбикунонидашудаи начотдиҳии кӯҳӣ ва зиддифаввораӣ ё ин ки дигар сохторҳои махсусгардонидашуда, ки ин вазифахоро иҷро менамоянд, дар мувофиқа бо мақомоти ваколатдори давлатии соҳаи назорати давлатии бехатарии қорҳо дар саноат ва соҳаи кӯҳкорӣ истифода баранд.

Дар назди Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждании назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қисмҳо ва сохторҳои ҳарбикунонидашудаи начотдиҳии кӯҳӣ таъсис дода мешаванд, ки Низомномаи онҳо аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад.

Ба истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ, ки хадамоти начотдиҳии кӯҳӣ ва зиддифаввораӣ надоранд ё оид ба хизматрасонӣ бо ин гуна хадамот шартнома надоранд, амалигардонии қорҳои истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ манъ аст. (ҚЧТ аз 29.12.10с, №663).

Моддаи 26. Шартҳои сохтмон дар майдонҳои дорои маъданҳои фойданок

Лоихақашӣ ва сохтмони маҳалҳои аҳолинишин, комплексҳои саноат ва дигар объектҳои хоҷагӣ танҳо дар сурате иҷозат дода мешавад, ки оиди дар қарри қитъаҳои барои сохтмон муқарраршуда мавҷуд набудани маъданҳои фойданок маълумот ба дастамада бошад.

Сохтмон дар майдонҳои дорои маъданҳои фойданок, ҷойгиркунии иншоотҳои зеризаминӣ дар ҳудуди қонҳои маъданҳои фойданокбо ризояти фонди давлатии ахбори геологи дар бораи сарватҳои зеризаминӣ ва иҷозати мақомоти назорати истихроҷи маъдан роҳ дода мешавад, ба шарт ки имконияти истихроҷи маъданҳои фойданок боқи монад ё ба мақсадҳои иқтисодӣ мувофиқ, будани сохтмон исбот шуда бошад.

Моддаи 27. Барҳам додан ва ҳобондани қорхонаҳои истихроҷи маъданҳои фойданок ва иншоотҳои зеризаминие, ки ба истихроҷи маъданҳои фойданок марбут нестанд

Қорхонаҳои истихроҷи маъданҳои фойданок ва иншоотҳои зеризаминие, ки ба истихроҷи маъданҳои фойданок марбут нестанд, баъди ба охир расидани мӯҳлати эътибори **иҷозатнома** ё пеш аз мӯҳлат қатъ шудани истифодаи сарватҳои зеризаминӣ барҳам дода ё ҳобонда мешаванд.

То ба охир расидани чараёни барҳамдиҳӣ ё ҳобондани қорхона ва иншоотҳои истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ аз рӯи қонуни мазкур масъулият ба душ дорад.

Дар сурати тамоман ё қисман барҳам додан ё ҳобондани қорхона ё иншооти зеризаминӣ қонуночӯҳои қоғташуда бояд ба ҳолате оварда шаванд, ки бехатарии ҳаёту саломатии аҳоли, ҳифзи муҳити зисти табиӣ, биноҳо ва иншоотҳоро таъмин кунад, дар сурати ҳобондани қорхона бо-

шад, кони маъданҳои ғоиданок ва ҷоҳҳои кофташударо дар тамоми мӯҳлати ҳобондани кор эҳтиёт намояд.

Ҳангоми барҳам додан ва ҳобондани корхонаи истихроҷи маъданҳои ғоиданок ё як қисми он, инчунин иншоотҳои зеризаминӣ, ки ба истихроҷи маъданҳои ғоиданок алоқаманд нестанд, ҳуҷҷатҳои геологӣ, маркшейдерӣ ва асноди дигар дар лаҳзаи ба анҷом расидани корҳо тартиб дода, бо тартиби муқарраршуда барои ҳифз ва фонди давлатии ахбори геологӣ дар бораи сарватҳои зеризаминӣ супорида мешаванд. Барҳам додан ва ҳобондани корхонаи истихроҷи маъданҳои ғоиданок ё иншоотҳои зеризаминӣ, ки ба истихроҷи маъданҳои ғоиданок алоқаманд нестанд, пас аз имзои акти барҳамхурӣ ва ҳобонидан аз тарафи мақомоти **иҷозатнома** дода ва мақоми давлатии назорати истихроҷи маъдан эътибор пайдо мекунад.

Моддаи 28. Ахбори геологӣ дар бораи сарватҳои зеризаминӣ

Ахбор дар бораи сохти геологӣ манбаъҳои сарватҳои зеризаминӣ, маъданҳои ғоиданок, микдору сифат ва шароити истихроҷи онҳо ва дигар хусусиятҳои манбаъҳои зеризаминӣ, ки дар ҳисоботи геологӣ, харитаҳо ва маводи дигар мавҷуд аст, моли ғармоишгарест, ки барои корҳои ба даст овардани ин ахбор маблағ ҷудо кардааст, агар дар **иҷозатнома**и истифодаи сарватҳои зеризаминӣ шартҳои дигаре пешбинӣ нашуда бошад.

Ҳукуқи моликият ба ахбори геологӣ ва маълумоти дигар оид ба сарватҳои зеризаминӣ бо тартиби муқарраркардаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон мисли дигар объектҳои моликият ҳифз карда мешавад.

Иҷроқунанда дар сурати ҳалалдор нашудани манфиати тижорати ғармоишгар, ки дар шартнома зикр ёфтааст, ҳуқуқ дорад ахбори дар натиҷаи корҳои истифодаи манбаъҳои зеризаминӣ ба дастовардашро ба мақсадҳои ғарболияти илмӣ ва таълимӣ истифода барад.

Ахбори геологӣ ва дигар ахборе, ки аз ҳисоби маблағи давлатӣ ба даст омадааст, бо шакли муайяншуда ба фонди давлатии ахбори геологӣ барои ҳифзу танзим дода мешавад.

Тартиб ва шартҳои истифодабарии ахбори зикршударо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

Ташкилоту корхонаҳо ва шахравдонҳо, ки ахбори геологӣ ва дигар намудҳои ахборро оид ба сарватҳои зеризаминӣ аз ҳисоби маблағи худ даст меоранд, ин ахбор ё маълумотро дар бораи он ба фонди давлатии ахбори геологӣ месупоранд ва шартҳои истифодаи онро дар асоси қонунгузориҳои ҷорӣ муайян менамоянд.

Шахсони мансабдор ӯҳдадоранд, ки ҳангоми ҷамъ овардан, нигоҳ, доштан ва интиқол намудан, ё истифодаи дигари ахбор махфияти онро таъмин намоянд.

Моддаи 29. Баҳисобгирии давлатӣ ва бақайдгирии давлатӣ

Корҳои омӯзиши геологӣ сарватҳои зеризаминӣ, қитъаҳои манбаъҳои он, ки барои истихроҷи маъданҳои фойданок ё ба мақсадҳои вобаста ба истихроҷ дода шудаанд, бояд аз тарафи давлат ба ҳисоб ва ба қайд гирифта шаванд.

Баҳисобгирӣ ва бақайдгирии давлатӣ мувофиқи системаи ягонаватартиби муқарраркардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

Моддаи 30. Экспертиза ва тасдиқи давлатии захираи маъданҳои фойданок

Захираи маъданҳои фойданоки конҳои кашфшуда бояд аз ҷониби миссияи давлатӣ оид ба захираи маъданҳои фойданоки Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди экспертизаи давлатӣ, баррасӣ ва тасдиқ қарор гирад. Номгуи маъданҳои фойданок ва миқёси камтарини конҳои, ки Комиссия мазкур бояд баррасӣ намояд, аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Манбаъҳои сарватҳои зеризаминӣ барои истифода ба мақсади истихроҷи маъданҳои фойданок танҳо пас аз экспертизаи давлатии захир онҳо иҷозат дода мешаванд.

Хулоса дар бораи экспертизаи давлатии захираи маъданҳои фойданок асоси бақайдгирии давлатии захираи кашфшудаи маъданҳои фойданок мебошад.

Захираи маъданҳои фойданокро дар ҳамаи марҳилаҳои омӯзиши геологӣ кон экспертизаи давлатӣ қардан мумкин аст, ба шарте ки маводи геологӣ ба экспертиза пешниҳодшуда барои арзёбии ҳолисонаи сифату миқдори захираи маъданҳои фойданок, аҳамияти он барои хоҷагии халқ, шароити техники, гидрогеологӣ, экологӣ истихроҷи маъдан ва шартҳои дигари истихроҷи он имкон диҳад.

Ахбор оид ба қитъаҳои манбаъҳои сарватҳои зеризаминӣ, ки барои сохтмон ва истифодаи иншоотҳои зеризаминӣ мувофиқ буда, бо кандани конҳои маъданҳои фойданок вобаста нестанд, низ бояд мавриди экспертизаи давлатӣ қарор гирад. Чунин қитъаҳоро барои истифодабарӣ танҳо пас аз экспертизаи давлатии ахбори геологӣ додан мумкин аст.

Истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ дар сурати ба истифода додани манбаъҳои сарватҳои зеризаминӣ ҳамзамон барои омӯзиши геологӣ ва истихроҷи маъданҳои фойданок метавонанд аз рӯи **иҷозатнома** маъданро то экспертизаи давлатии захираи маъданҳои фойданок истихроҷ намуда, баъди ин маводеро, ки натиҷаҳои марҳалаи босуръат кандани конҳои маъданҳои фойданокро дар бар мегиранд, пешниҳод кунанд.

Захираи маъданҳои фойданок ва ахбори геологӣ оид ба қитъаҳои барои истифодабарӣ пешбинишударо фақат мақоми ваколатдори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон экспертизаи давлатӣ мекунад.

Моддаи 31. Кадастри давлатии конҳо ва зухуроти маъданҳои фойданок

Конҳо ва зухуроти маъданҳои фойданок бо мақсади таҳияи барномаҳои давлатӣ ва минтақавии омӯзиши геологии манбаъҳои сарватҳои зеризаминӣ, истифодаи комплекси конҳои маъданҳои фойданок, ҷойгиронии оқилонаи корхонаҳои истихроҷи он, инчунин бо дигар мақсадҳои хоҷагии халқ мавриди кадастри давлатӣ қарор мегиранд.

Кадастри давлатии конҳо ва зухуроти маъданҳои фойданок бояд маълумотро дар бораи ҳар кон, сифату миқдори маъданҳои асосӣ ва маъданҳои фойданоки ҳамроҳи онҳо ҷойгир, унсурони ин маъданҳо шароити техники, гидрогеологӣ, экологӣ истихроҷи маъдан ва дигар шароити истифодаи кон ва аҳамияти геологӣ иқтисодии он, инчунин маълумотро оиди ҳар як зухуроти маъданҳои фойданок дарбар гирад.

Моддаи 32. Баланси давлатии захираи маъданҳои фойданок ва аз ҳисоб баровардани захираҳои балансӣ

Бо мақсади ба ҳисобгирии вазъи базаи ашёи хоми минералӣ баланси давлатии захираи маъданҳои фойданок қорӣ карда мешавад. Баланс давлатӣ бояд дар бораи миқдор, сифат, дараҷаи омӯзиши захираи ҳаряк намуди маъдани фойданоки конҳои дорои аҳамияти саноатӣ, ҷойгиршавии захираҳо, дараҷаи азхудкунии саноатӣ, истихроҷу талафот ва аззахираи маъданҳои фойданоки кашфшуда таъмин будани саноат маълумот, дошта бошад.

Маъданҳои фойданоки истихроҷгардида ва ҳамчунин захираи маъданҳои фойданок, ки дигар аҳамияти саноатӣ надоранд дар рафти истихроҷи маъдан гум шудаанд ва минбаъд зимни қорҳои иқтишофи геологӣ ҷ худ қонқушони аҳамияташон тасдиқ нагардид, бояд мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии Қумҳурии Тоҷикистон аз ҳисоб бароварда шаванд.

Захираи дар баланс будаи маъданҳои фойданок, ки аҳамияти саноатии худро гум қардааст ва дар рафти истихроҷ, гум шудааст ҷ худ минбаъд зимни қорҳои иқтишофи геологӣ ҷ қонқушони аҳамияташ тасдиқ нагардидааст, бо мувофиқаи мақомоти назорати истихроҷи маъдан аз ҳисоби қорхонаи истихроҷи маъдан бароварда мешавад.

Моддаи 33. Қорӣ намудани кадастри давлатии конҳо ва зухуроти маъданҳои фойданок ва баланси давлатии захираҳои маъданҳои фойданок

Кадастри давлатии конҳо ва зухуроти маъданҳои фойданок ва баланси давлатии захираи маъданҳои фойданок дар асоси ахбори геологӣ, ки ташкилоту қорхонаҳои машғули омӯзиши геологӣ манбаъҳои зеризаминӣ мувофиқи Қонуни мазкур ба фонди давлатии ахбори геологӣ дар бораи сарватҳои зеризаминӣ мефиристанд, инчунин дар асоси ҳисоботи давлатии қорхонаю ташкилотҳои кашфқунандаи конҳои маъданҳои фойданок ва истихроҷи онҳо, ки бо тартиби муқаррарқардаи Ҳуқумати Қумҳурии Тоҷикистон ба ҳамин фонд пешниҳод менамоянд, тартиб дода, қорӣ қарда мешаванд.

Моддаи 34. Ҳифзи қитъаҳои сарватҳои зеризаминии дорои аҳамияти махсуси илмию фарҳангӣ

Ҳар як фаъолияти, ки ҳифзати падидаҳои нодири геологи, унсурҳои минералогӣ, объектҳои палеонтологи ва қитъаҳои дигари сарватҳои зеризаминии дорои аҳамияти махсуси илмию фарҳангӣ, мамнуъгоҳ ва ёдгориҳои геологиро ҳалалдор мекунад, манъ карда мешавад.

Истифодабарандагон дар сурати ошкор намудани унсурҳои геологӣ-менералогӣ, шиҳобпора, объектҳои палеонтологи, археологи ва объектҳои дигари дорои аҳамияти илмию фарҳангӣ ҳангоми истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ бояд қитъаҳои дахлдорро боздошта, дар ин бора ба мақоми идораи фонди давлатии сарватҳои зеризаминӣ хабар диҳанд.

Моддаи 35. Нахусткашшофони қонҳои маъданҳои фойданок

Шахсоне нахусткашшофи қонҳои маъданҳои фойданок доништа мешаванд, ки қони маъданҳои фойданоки қаблан номаълум ва ҳосиятҳои дигари сарватҳои зеризаминии дорои қимати саноатӣ илмӣ ё захираҳои иловагии маъданҳои фойданок, инчунин ҳосияти қаблан номаълуми сарватҳои зеризаминӣ ва намуди нави ашёи хоми минералиро дар қони қаблан маълуме, ки аҳамияти саноатӣ қонро афзун мекунад, кашф кардаанд.

Нахусткашшофони қони маъдани фойданок ва ҳосиятҳои дигари пурқимати сарватҳои зеризаминӣ ба гирифтани мукофот ҳуқуқ доранд.

ҳуқуқи нахусткашшофон ва тартиби ба онҳо додани мукофоти пулиро қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

ФАСЛИ IV

ТАНЗИМӢ ДАВЛАТИИ МУНОСИБАТҲО ОИД БА ИСТИФОДАИ САРВАТҲОИ ЗЕРИЗАМИНӢ

Моддаи 36. Вазифаҳои танзими давлатии муносибатҳои истифодаи манбаъҳои сарватҳои зеризаминӣ

Ба манфиати наслҳои имрӯзу фардои халқи Чумҳурии Тоҷикистон васеъ кардани базаи ашёи хоми минералӣ, истифодаи ҳифзи оқилонаи сарватҳои зеризаминӣ вазифаи асосии танзими давлатии муносибатҳо оид ба истифодаи манбаъҳои зеризаминӣ мебошад.

Муносибатҳо оид ба истифодаи сарватҳои зеризаминӣ тавассути идорақунӣ, иҷозатномадиҳӣ, баҳисобгирӣ ва назорат аз тарафи давлат танзим карда мешавад.

Вазифаҳои танзими давлатӣ аз инҳо иборат аст:

- 1) муайянкунии ҳаҷми истихроҷи намудҳои асосии маъданҳои ғоиданок барои марҳилаи ҷорӣ ва оянда умуман дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва манофиқи ҷудогонаи он;
- 2) тараққи додани базаи ашёи хоми минералӣ ва тайёр кардани захираи қитъаҳои манбаи сарватҳои зеризаминӣ, ки барои сохтмони иншоотҳои зеризаминӣ новобаста бо истихроҷи маъданҳои ғоиданок истифода мешаванд;
- 3) муқаррар кардани ҳадду андозаи фиристодани ашёи хоми минералии истихроҷшаванда;
- 4) ҷорӣ намудани пардохтҳои вобаста ба истифодаи сарватҳои зеризаминӣ ва нархҳои танзимшавандаи намудҳои алоҳидаи ашёи хоми минералӣ;
- 5) муайян кардани стандартҳои (меъёру қоидаҳои) соҳаи омӯзиши геологи, истифода ва ҳифзи сарватҳои зеризаминӣ, беҳатарии корҳои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ.

Моддаи 37. Идораи давлатии истифода ва ҳифзи сарватҳои зеризаминӣ

Идораи давлатиро дар соҳаи истифода ва ҳифзи сарватҳои зеризаминӣ Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, кумитаҳои иҷроияи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба **мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон**, вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ тавассути мақомоти давлатӣ (фонди ахбори геологи дар бораи сарватҳои зеризаминӣ, умури назорати истихроҷи маъдан ва ғайра) ба ҷо меоранд. **(ҚҶТ аз 5.01.08 №351)**

Идора ва ихтиёрдорӣ кардани фонди давлатии сарватҳои зеризаминиро низомномаи дахлдори тасдиқнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

Моддаи 38. Назорати давлатӣ ба истифодаи оқилона ва ҳифзи сарватҳои зеризаминӣ

Таъмини риояи қоидаи муқарраркардаи қонунгузорӣ дар бобати истифодаи сарватҳои зеризаминӣ аз тарафи тамоми истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ, стандартҳои (меъёру қоидаҳои) бо тартиби муайян муқарраркардаи соҳаи омӯзиши геологи, истифода ва ҳифзи сарватҳои зеризаминӣ, қоидаҳои ҷорӣ намудани ҳисобу китоб ва ҳисоботи давлатӣ вазифаи назорати давлатӣ ба истифодаи оқилона ва ҳифзи сарватҳои зеризаминӣ мебошанд.

Назорати давлатиро ба истифодаи оқилона ва ҳифзи сарватҳои зеризаминӣ мақомоти давлатии назорати геологи, мақомоти давлатии назорати истихроҷи маъдан якҷоя бо мақомоти ҳифзи табиат ва мақомоти дигари давлатӣ ба ҷо меоранд.

Ваколати мақомоти давлатии назорати геологиро низомномаи тасдиқкардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 39. Назорати давлатии истифодаи бехатари сарватҳои зеризаминӣ ва ҳифзи онҳо

Аз тарафи тамоми истифодабарандагони сарватҳои зеризамини, риоя кардани қонунгузорӣ, стандартҳои (меёру қоидаҳои) муқарраршудаи иҷроӣ бехатари қорҳо, пешгирӣ ва бартараф кардани оқибати зараровари онҳо ба аҳоли, муҳити зист, биноҳо ва иншоотҳо, инчунин ҳифзи сарватҳои зеризаминӣ вазифаи назорати давлатии истифодаи хатари бехатарии сарватҳои зеризаминӣ ва ҳифзи онҳо ба шумор мераванд.

Назорати давлатии истифодаи бехатари сарватҳои зеризаминӣ ва ҳифзи онҳо ба зиммаи мақомоти давлатии назорати истихроҷи маъдан гузошта мешавад. Ин мақомот фаъолияти худро яққол бо мақомоти давлатии назорати геологи, ҳифзи табиат ва мақомоти дигари манфиатдор амалӣ мегардонанд.

Салоҳияти мақомоти давлатии назорати истихроҷи маъдан, ҳуқуқ, вазифаҳо ва тартиби қори онҳоро низомномаи тасдиқнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

Моддаи 40. Назорати идоравӣ ба истифода ва ҳифзи сарватҳои зеризаминӣ

Истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ, инчунин иттиҳодияҳои онҳо, сарфи назар аз шакли моликият, ўҳдадоранд ба риояи тартиби муқарраршудаи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ ва ҳифзи он назорати идоравӣ ташкил намоянд.

Назорати идоравиро хадамоти маркшейдерӣ, геологива хадамотидигари қорхонаҳо ва иттиҳодияҳои онҳо ё ташкилотҳои махсусдарасоси шартнома амалӣ мегардонанд.

Низомномаҳои намунавии хадамоти маркшейдерӣ ва геологиро мақоми давлатии ваколатдори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад.

Бидуни хушсифат ва сари вақт таъмин намудани қорҳои геологива маркшейдерии истихроҷи маъдан, инчунин бидуни баҳисобгириивазъа камузиёдшавии захираи маъданҳои фойданок истифода бурдани сарватҳои зеризаминӣ манъ аст.

Моддаи 41. Лоихакашии қорхонаҳои истихроҷи маъданҳои фойданок ва қоркарди ашёи хоми минералӣ, инчунин иншоотҳои зеризаминии новобаста ба омӯзиши сарватҳои зеризаминӣ ва истихроҷи маъданҳои фойданок

Лоихаи қорхонаҳои истихроҷи маъдан, инчунин иншоотҳои зеризаминӣ новобаста ба омӯзиши сарватҳои зеризаминӣ ва истихроҷи маъданҳои фойданокро ташкилотҳои махсуси лоихакашӣ дар асоси захираи тасдиқшудаи маъданҳои фойданок бо назардошти таъмини бехатарии экологӣ ва тараққиёти комплекси минтақа мекашанд.

Қойҳои сохтмони қорхонаҳои истихроҷ ва қоркарди маъданҳои фойданок, инчунин иншоотҳои зеризаминии новобаста ба омӯзишу истихроҷи маъданҳои фойданокро

комиссияҳои махсус ташкилшуда муайян карда, бо мақомоти худидораи маҳаллӣ, мақомоти назорати давлатии истихроҷи маъдан ва мақомоти дигари манфиатдор мутобиқ менамоянд.

Дар рафти лоиҳакашии корхонаҳои истихроҷи маъданҳои фойданок ва коркарди ашёи хоми минералӣ, инчунин иншоотҳои зеризаминии новобаста ба мақсадҳои омӯзиши сарватҳои зеризаминӣ ва истихроҷи маъданҳои фойданок ташкилоти лоиҳасоз ӯҳдадор аст, ки маълумотро дар бораи хусусиятҳои таъсири объекти лоиҳавӣ ба муҳити зист интишор намояд.

Лоиҳаҳои сохтмон, васеъкунӣ ва навсозии корхонаҳои истихроҷи маъдан ва иншоотҳои зеризаминӣ то амалӣ шуданашон бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд экспертизаи комплекси давлатӣ, аз ҷумла экспертизаи экологии шаванд.

Меъёрҳои лоиҳакашии технологияи корхонаҳои истихроҷи маъданҳои фойданок ва коркарди ашёи хоми минералӣ, инчунин иншоотҳои зеризаминии новобаста аз мақсадҳои омӯзиши сарватҳои зеризамини ва истихроҷи маъданҳои фойданок истифодашаванда бояд бо мақомоти давлатии назорати истихроҷи маъдан дар доираи салоҳияти он мувофиқат карда шаванд.

Ташкилотҳое, ки лоиҳаи корхонаҳо ва технология, маҳсулот ва таҷҳизоти марбут ба истифодабарии сарватҳои зеризаминиро мекашанд, инчунин ташкилотҳое, ки чунин лоиҳаҳоро мавриди экспертиза қарор медиҳанд, бояд иҷозатномаи бо тартиби муқарраркардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон додашударо дошта бошанд.

Моддаи 42. Талабҳои истихроҷи маъданҳои фойданок, коркарди ашёи хоми минералӣ ва истифодаи сарватҳои зеризаминӣ ба мақсадҳои дигар

Истихроҷи маъданҳои фойданок ва ба мақсадҳои дигар истифода бурдани сарватҳои зеризаминӣ мувофиқи қонунгузори амалкунанда лоиҳаҳои тасдиқшуда, нақшаҳои вусъати қорҳои истихроҷи маъдан, лоиҳаҳо ва схемаҳои истихроҷи нафт, газ, обҳои зеризаминӣ, қоидаҳои истифодаи техника, қоидаҳои ҳифзи сарватҳои зеризаминӣ, қоидаҳои санитарӣ, меъёрҳои экологии ва ғайра амалӣ гардонда мешавад.

Қоидаҳои истифодаи техника, қоидаҳои ҳифзи сарватҳои зеризаминиро мақомоти давлатии махсус ваколатдоршуда тасдиқ менамоянд.

Ҳангоми истихроҷи маъданҳои фойданок, коркарди ашёи хоми минералӣ ва ба мақсадҳои дигар истифода бурдани сарватҳои зеризамини бояд қорҳои зерин ба ҷо оварда шаванд:

- 1) роҳ надодан ба талафоти аз меъёр зиёд ва каммаъданшави тарошидани танаву қабати қонҳои маъдан, интиҳобан истихроҷ кардани маъдан, ки аз ин қимати захираи ашёи хоми минералии дар қонҳо боқимонда паст мешавад, инчунин захираи маъданҳои фойданок беасос талаф меёбад;
- 2) дар рафти қорҳои истихроҷи маъдан роҳ, надодан ба вайроншавии қонҳои фаъол ва қонҳои ҳамшафати онҳо, инчунин ҳифз намуд захираи маъданҳои фойданоке, ки дар қаъри замин

муваққатан нигоҳ дошта мешаванд ва конҳои маъдане, ки барои истифодаи минбаъда лозиманд;

3) баҳисобгирӣ ва ҳисоботдиҳии давлатии камузиёдшавии захираи маъданҳои фойданок, талаф ва камтаркибшавии маъданҳои фойданок ба инобат гирифтани азхудкунии комплексӣ ва истифодаи ашёи хоми минералӣ, инчунин миқёси коркардшудаи кони сарватҳои зеризаминӣ;

4) бозиктишофи кони маъданҳои фойданок ва иҷрои дигар корҳои геологи, корҳои маркшейдерӣ, инчунин тартиб додану ҲИФЗ кардани ҳуччатҳои геологию маркшейдерӣ;

5) баҳисобгирӣ ва назорати сифату миқдори тақсими ҷузъиёти фойданоки ашёи хоми минералии мавриди коркард, маҳсулоти ниҳоӣ партови маъдан;

6) бехатар анҷом додани корҳое, ки бо истифодаи қаър вобастаанд;

7) ҷорӣ намудани назорати доимии ҳолати объектҳои гуронидани (дар анбор ҷой додани) моддаҳои зараровар ва ҳолати муҳити табиӣ зист, инчунин андешидани тадбирҳои самарабахши муҳофизат ва вақт огоҳ намудани аҳоли ҲАНГОМИ сар задани фалокат;

8) роҳ, надодан ба ҷойгиронии моддаҳои зараровар ва партовҳои захрдор дар ҳудуди конҳои маъданҳои фойданок, дар болои захираи маъданҳо, иншоотҳо ва объектҳои воқеи манбаъҳои зеризаминӣ;

9) роҳ, надодан ба гуронидани партовҳои басо хавфнок ва радиоактивии корхонаҳои давлатҳо ва шаҳрвандони хориҷӣ дар қитъаҳои кӯҳиё замини ҷудо кардашуда.

ҶАСЛИ V

ПАРДОХТИ ҲАҚҚИ ИСТИФОДАИ САРВАТҲОИ ЗЕРИЗАМИНӢ

Моддаи 43. Системаи пардохти ҳаққи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ

Истифодаи сарватҳои зеризаминӣ пулакӣ мебошад.

Системаи пардохти ҳаққи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ аз инҳо иборат аст:

— пардохт барои ҳукуки истифодаи сарватҳои зеризаминӣ;

— маблағҷудокунӣ барои васеъ кардани базаи ашёи хоми минералӣ;

— пардохти ҳаққи иҷозатнома. (ҚҶТ аз 5.01.08 №351)

Ғайр аз ин, истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ бочу андоз ва намудҳои дигари пардохт, ки Қонун пешбинӣ намудааст, аз ҷумла ҳаққи истифодаи замин ва ахбори геологӣ месупоранд. Онҳо дар сурати каммаъдан шудани манбаъҳои зеризаминӣ мувофиқи моддаи 48-уми Қонуни мазкур тахфифи пардохтро гирифта метавонанд.

Моддаи 44. Пардохт барои ҳуқуқи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ

Пардохт барои ҳуқуқи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ ҳангоми ҷустуҷӯӣ, иктишофу омӯзиши конҳои маъданҳои ғоиданок, ҳангоми истихроҷ ва мақсадҳои дигари истифодаи сарватҳои зеризаминӣ аз тамоми истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ, аз ҷумла ҳангоми ба истифодаи манбаъҳои зеризаминӣ ҷалб гардидани маблағгузорони хориҷи, ситонда мешавад **мувофиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад**. Андоза ва тартиби ба буҷети Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо ворид гардидани пардохтро шартномаю иҷозатномаҳо, аз ҷумла консессияҳо дар бораи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ, инчунин ҳуҷатҳои таъсисӣ барои барпо кардани ҷамъиятҳои ҳархелаи саҳомӣ, ассотсиатсияҳо ва корхонаҳои муштарак, аз ҷумла якҷоя бо ширкату корхонаҳои хориҷӣ, муайян мекунад. (ҚҚТ аз 5.01.08 №351)

Ҳангоми пешниҳод намудани қитъаи замин барои истифодаи конҳои канданиҳои ғоиданок, истифодабаранда хароҷоти давлатӣ ва ё шахси ҳуқуқии дигарро, ки барои ҷустуҷӯ, арзёбӣ ва иктишоф масраф шудааст, пардохт менамояд. Хароҷот бо тартиби муқаррарнамудаи Қоидаҳои ҷуброни хароҷоти ҷустуҷӯ, арзёбӣ ва иктишофи канданиҳои ғоиданок, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ кардааст, пардохта мешавад. (ҚҚТ аз 31.12.08с №471).

Моддаи 45. Шаклҳои пардохт барои ҳуқуқи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ

Пардохт барои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ дар шаклҳои зерини муқарраркардаи **иҷозатнома** ситонида мешавад:

- 1) музди пулакӣ;
- 2) як қисми ашёи хоми минералии истихроҷшуда ё дигар маҳсулоте, ки истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ истеҳсол мекунад, ба истиснои маводи радиоактивӣ, металлҳои асил, алмос ва дигар маводу маҳсулоте, ки мувофиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон комилан ба салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дохил мешаванд;
- 3) иҷрои кор ё хизматрасонӣ, ба истиснои хизмати дорои хусусият ҳарбӣ ва ахборе, ки сирри давлатӣ ё тижоратии корхона мебошад;
- 4) ба ҳисоб гирифтани маблағе, ки ба буҷети ҷумҳурӣ ва буҷетҳо **Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон**, вилоятҳо, ноҳияҳо, шаҳрҳо чун ҳиссаи фонди ибтидоии корхона сохташавандаи истихроҷи маъдан ирсол мегардад. (ҚҚТ аз 5.01.08 №351)

Андозаи пардохт барои ҳукуки истихроҷ бо назардошти намудҳои маъдани ғоиданок, микдору сифати захираи он, шароити табиӣю географӣ, иқтисодӣ ва шароити техникии ҷустуҷӯ ва иқтишоф, баҳрабардории кон, дараҷаи таҳдиди хавфу хатар муайян карда мешавад. Тартиби каму беш пардохтани андозро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

Моддаи 46. Маблағҷудокунӣ барои васеъ кардани базаи ашёи хом минералӣ

Пул барои васеъ кардани базаи ашёи хоми минерали аз тарафи истифодабарандагони сарватҳои зеризамини, ки бо истихроҷи ҳамаи намудҳои маводи маъдани машғуланд, мувофиқи моддаи 15 –уми ин Қонун ҷудо карда мешавад. Ин пул ба бучети ҷумҳури дар шакли пардохти ҷуброни ҷузъии хароҷоти корҳои омӯзиши геологӣ дохил мешавад ва барои бо пул таъминкунии корҳои омӯзиши геологӣ сарватҳои зеризамини ва арзёбӣ намудани захираҳои маъданҳои ғоиданок истифода мегардад.

Маблағҳои пардохтнамудани истифодабарандагон, ки корҳои иқтишофи геологиро мувофиқи лоиҳаи аз ҷониби мақоми ваколатдор тасдиқшуда (мувофиқашуда) маблағгузорӣ намудаанд, ба ҳаҷми маблағгузории воқеӣ баъд аз тасдиқ намудани захираҳои канданиҳои ғоиданок аз ҷониби Комиссияи давлатии захираҳо ва тасдиқи воқеияти кашфи кон аз тарафи мақоми ваколатдор аз ҳисоби кам кардани маблағи пардохтҳои истифодабарандагони қарри замин (роялти ва бонуси истихроҷӣ), ки Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст, ҷуброн карда мешавад. (ҚЧТ аз 31.12.08с №471).

Андозаи маблағҷудокуниро барои васеъ кардани базаи ашёи хоми минералӣ, тартиби ситондан ва тақсиму истифодаи онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Моддаи 47. Пардохти ҳаққи иҷозатномадихӣ

Ҳаққи иҷозатномадихӣ бо тартиби муқаррарнамудани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи дигар пардохтҳои хатмӣ ба бучет» ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи иҷозатномадихӣ ба баъзе намудҳои фабъолият» пардохт карда мешавад. (ҚЧТ аз 5.01.08 №351).

Моддаи 48. Кам кардани пули пардохт барои каммаъдан шудани манбаъҳои сарватҳои зеризаминӣ

Барои каммаъдан гаштани манбаъҳои сарватҳои зеризаминӣ аз шахсони зерин барои ҳукуки истифодаи сарватҳои зеризаминӣ камтар пули пардохт ситонида мешавад:

1) аз истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ, ки бо вучуди кам будани даромади иқтисодии кон шартҳои истифодаи оқилонаи захираҳои кашфшударо риоя намуда, бо сабабҳои объективӣ маъданҳои ғоиданокӣ камеб истеҳсол мекунад;

2) аз истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ, ки аз захираи боқимондаи пастсифат, ба истиснои ҳолатҳои, ки сифати захираи маъданҳои ғоиданок дар натиҷаи интиҳобан истихроҷ, намудани маводи кон паст мегардад, маъданҳои ғоиданок истихроҷ, менамояд.

Қарори кам кардани пули пардохтро барои каммаъдан шудани манбаъҳои сарватҳои зеризаминӣ мақоми давлатие қабул мекунад, ки барои ҳуқуқи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ **иҷозатнома** медиҳад.

ҶАСЛИ VI

ҶАВОБҒАРӢ БАРОИ ВАЙРОН КАРДАНИ ҚОНУНГУЗОРИ ДАР БОРАИ САРВАТҲОИ ЗЕРИЗАМИНӢ

Моддаи 49. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонун дар бораи сарватҳои зеризаминӣ

Шахсиятҳои ҳуқуқӣ ва шахрвандоне, ки барои аъмоли зайл гунаҳкоранд:

1) риоя накардани тартиботи муқарраркардаи ҳамин Қонуни истифодаи сарватҳои зеризаминӣ;

2) худсарона истифода бурдани сарватҳои зеризаминӣ;

3) риоя накардани талаботи стандартҳои (меъёру қоидаҳои) бо тартиби муайян тасдиқшудаи истифодаи беҳатари сарватҳои зеризаминӣ, ҳифзи онҳо ва муҳити табиӣи зист, аз ҷумла ҳилофкорӣ, ки манбаъҳои зеризаминиро олуида сохта, қони маъданҳои ғоиданокро ғайриқобили истифода мегардонанд;

4) риоя накардани ҳуқуқӣ молиқият ба ахбори геологӣ ва ахбори дигар ва ё ҳуқуқӣ ҳифзи махфияти он;

5) сохтмони худсарона дар масоҳати қонҳои маъданҳои ғоиданок;

6) эҳтиёт накардани биноҳо, иншоотҳо ва инчунин ҳудуди махсус ҳифзшаванда ва объектҳои муҳити табиӣи зист ҳангоми истифодаи сарватҳои зеризаминӣ;

7) нобуд кардан ё зарар расондан ба ҷоҳҳои мушоҳидавию режимии обҳои зеризаминӣ, инчунин аломатҳои маркшейдерӣ ва геологӣ;

8) мудом риоя накардани тартиби пардохти пули истифодаи сарватҳои зеризаминӣ;

9) ичро накардани талабҳои барои аҳоли беҳавф гардонидани кону чоҳҳое, ки барҳам дода, ё худ хобонида мешаванд, инчунин талабҳои эҳтиёт кардани манбаҳои маъданҳои ғоиданок, кону чоҳҳо дар давраи хобондани онҳо;

10) қобили истифодаи минбаъда накардани қитъаҳои заминва дигар объектҳои табиие, ки дар натиҷаи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ зиён дидаанд;

11) ичро накардани фармонҳои мақомоти назоратӣ, мувофиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарии ҷиноӣ, маъмурий ва ҷавобгарии дигар қашада мешаванд.

Қонунгузорӣ метавонад барои аъмоли дигари зидди Қонуни сарватҳои зеризаминӣ низ ҷавобгарӣ муқаррар намояд.

Моддаи 50. Ҳал намудани баҳсҳо

Баҳсҳои дари истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳал карда мешаванд. (ҚҶТ аз 5.01.08 №351)

Моддаи 51. Додани товони зиён

Товони зиёне ки дар натиҷаи ғайриқонунии корхонаю муассиса ва ташкилотҳо, шахрвандон, мақомоти ҳокимият ва идораҳо ба истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ расидааст, аз ҳисоби маблағи худашон ва буҷетҳои дахлдор ҷуброн мешавад.

Агар қитъаи манбаҳои зеризаминӣ мавриди истифода қарор нагирифта бошад, товони зиён ба буҷети Ҷумҳурии Тоҷикистон, буҷетҳои ноҳияю шаҳрҳо бо роҳи ҳиссагузорӣ ирсол мегардад.

Бо ризоияти тарафҳои манфиатдор ҷуброни пулии зиёнро метавон бо корҳои барқарорсозии хусусиятҳои табиӣ харобгардидаи манбаҳои сарватҳои зеризаминӣ иваз кард.

Истифодаи худсаронаи сарватҳои зеризаминӣ ва сохтмони худсарона дар замини дорои манбаи маъданҳои ғоиданок бидуни ҷуброни хароҷоти истифодаи ғайри қонунии сарватҳои зеризамини қатъ мегардад.

ҲАСЛИ VII

ШАРТНОМАҲОИ БАЙНАЛҲАЛҚИ

Моддаи 52. Шартномаҳои байналҳалқӣ

Агар дар шартномаи байналхалқии Ҷумҳурии Тоҷикистон назар ба қоидаҳои муқарраркардаи Қонуни мазкур қоидаҳои дигар муайян шуда бошанд, қоидаҳои шартномаи байналхалқӣ татбиқ карда мешаванд.

Раиси Шӯрои Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Э. РАҲМОНОВ

шаҳри Душанбе, 20 июли соли 1994,

№ 983

ҚАРОРИ ШҶРОИ ОЛИИ

ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар хусуси мавриди татбиққарор додани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон

«Дар бораи сарватҳои зеризаминӣ»

(Ахбори Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 1004, №15-16, мод. 236)

Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

1. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи сарватҳои зеризаминӣ» аз лаҳзаи нашр шуданаш мавриди татбиқ қарор дода шавад.

2. Шӯрои Вазирони Ҷумҳурии Тоҷикистон:

қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистонро ба ҳамин Қонун мутобиқ намояд;

дар хусуси ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи сарватҳои зеризаминӣ» мутобиқ гардонидани санадҳои қонунгузории ҷорӣ бо тартиби муқарраршуда тақлифҳо тайёр намояд;

аз ҷониби вазорату идораҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ ва бекор карда шудани санадҳои меъёрий ва дигар санадҳояшонро, ки хилофи Қонуни мазкур мебошанд, таъмин кунад.

Раиси Шӯрои Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Э. РАҲМОНОВ

шаҳри Душанбе, 20 июли соли 1994,

№984